

LR Prezidentui
LR Vyriausybei
LR Žemės ūkio ministerijai
LR Aplinkos ministerijai
LR Finansų ministerijai
LR Seimui
EK atstovybei Lietuvoje

LIETUVOS ŽEMĖS ŪKIO TARYBOS NARIŲ ATSTOVŲ SUVAŽIAVIMO

REZOLIUCIJA

2025-04-11

Kauno r.

Mes, Lietuvos žemės ūkio tarybos narių atstovų suvažiavimo dalyviai,

- Palankiai vertindami XIX-osios Vyriausybės programoje įtvirtintą siekį kurti konkurencingą ir tvarų žemės ūkį bei ketinimą pripažinti žemės ūkį strategiškai svarbiu šalies sektoriumi nacionaliniam saugumui užtikrinti;
- Sveikindami Europos Komisijos pristatytą ES žemės ūkio ir maisto sektoriaus viziją, kuria pripažįstama kritinė maisto ir ūkininkavimo svarba Europos žmonėms, ekonomikai ir visuomenei, įvardijami sunkumai, su kuriais susiduria ES ūkininkai bei įsipareigojama formuoti patrauklų ūkininkavimo ir maisto sektorių ateities kartoms;

Šia rezoliucija raginame aukščiausius valstybės pareigūnus:

I. Sukurti žemės ūkio sektoriui palankią teisinę ir mokestinę aplinką:

1. Teisės aktuose įtvirtinti kaimo gyvybingumo palaikymą bei pripažinti žemės ūkio svarbą nacionaliniam saugumui – žemės ūkis turi būti įtvirtintas strateginiu sektoriumi;
2. Tvirtai įsipareigoti, kad per šią Vyriausybės kadenciją žemės ūkio subjektams nebus didinama esama mokestinė našta (individualios veiklos apmokestinimas, GPM tarifų didinimas); atsisakyti planuojamų LR kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo Nr. VIII-2032 pakeitimų, susijusių su pirmine žemės ūkio gamyba, dėl kurių, mūsų skaičiavimais, keliasdešimt kartų išaugtų kelių naudojimo mokesčiai – toks augimas automatiškai didintų maisto produktų kainas ir mažintų žemės ūkio produktų (ypač grūdų) konkurencingumą eksporto rinkose; siekiant sudaryti vienodas konkurencines sąlygas, nedidinti žaliojo dyzelino akcizo bei atšaukti žaliojo dyzelino CO₂ dedamąją;
3. Derybose dėl sekančios ES daugiametės finansinės programos teikti prioritetą žemės ūkio sektoriui, išsiderant vienodas su kitais kolegoms tiesiogines išmokas, padidinti Lietuvos kaimo plėtros programos lėšas investiciniams projektams. Tvirtai laikytis principo, kad žemės ūkiui turi būti skiriamas atskiras finansinis vokas nuo kitų ES paramos schemų;
4. Nacionalinio transliuotojo LRT taryboje turi būti žemės ūkio sektoriaus atstovas, deleguotas Lietuvos žemės ūkio tarybos;
5. Atsisakyti naujai įvedamų Socialinio sąlygiškumo sąlygų reikalavimų, privalomų tiesioginėms išmokoms gauti. Įpareigojame Žemės ūkio ministrą ES Ministrų Taryboje siekti, kad reglamentiniai Socialinio sąlygiškumo sąlygų reikalavimai būtų panaikinti. Kategoriskai nesutinkame, kad žemės ūkio sektoriaus atstovai būtų baudžiami dvigubai;

6. Peržiūrėti galiojantį teisinį reglamentavimą, susijusį su vietine rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą, nes ūkininkai vis dar privalo mokėti už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nepaisant to, kad Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme yra nuostata, jog žemės ūkyje komunalinės atliekos nesusidaro, taigi ši nuostata praktiškai neveikia. Peržiūrėti tvarką dėl kitų pakuočių (plėvelių, didmaišių, tinklelių, talpų ir kt.) tvarkymo jų neapmokestinant;
7. Inicijuoti Valstybės tarnybos įstatymo pakeitimą, kad asmuo, užimantis atitinkamą pareigybę, turėtų tos srities išsilavinimą bei Viešojo administravimo įstatymo pakeitimą, griežčiau reglamentuojant tikrintojo atsakomybę ir galias;
8. Supaprastinti senų statinių ir objektų įteisinimo tvarką žemės ūkio paskirties pastatams;

II. Užtikrinti sektoriui reikalingą pakankamą finansavimą:

9. Numatyti Lietuvos žemės ūkiui lėšų, neįgyvendinus įsipareigojimo iš Europos ekonomikos gaivinimo fondo, kaip tą planavo XVII Vyriausybė; iš šių lėšų bent 200 mln. Eur skirti tiksliojo ūkininkavimo programai;
10. Spręsti sofos ūkininkavimo problemą: peržiūrėti bazinės išmokos, išmokos už pirmuosius 50 ha ir kitų išmokų skyrimo principus ir dydžius (pvz., už šlapynes), atsisakyti neproduktyvių, lėšas švaistančių schemų. Vadovautis principu, kad tiesioginės išmokos turi būti mokamos tik žemės ūkio produkcijos gamyba užsiimantiems ūkiams;
11. Palūkanų kompensavimą turi gauti ūkiai, tiek gaunantys, tiek negaunantys UAB ILTE garantijas. Turi būti išnagrinėtos galimybės padidinti maksimalų garantijos dydį vienam subjektui iki 10 mln. Eur, ženkliai nepadidinant finansinės naštos ūkio subjektams dėl garantijos atlyginimo, mokamo už suteiktas garantijas, padidinimo Taip pat atsižvelgiant į tai, kad žemės ūkio garantijų dalis UAB ILTE paslaugų krepšelio struktūroje sudaro reikšmingą dalį, į UAB ILTE stebėtojų tarybą turėtų būti deleguotas žemės ūkio viceministras;
12. Parengti schemą, pagal kurią ūkius, kurie nori nutraukti gamybą ir likviduoti, valstybė išpirktų ir sudarytų sąlygas jauniems ūkininkams iš valstybės išsipirkti per ilgesnį laiką; jauniems ūkininkams, kurie siekia investuoti, palengvinti žemės įsigijimą ir suteikti kreditą iki 35 metų;
13. Numatyti kompensacijas žemės ūkio paskirties žemės naudotojams dėl išplėstų saugomų teritorijų (šlapynių, pelkių durpynų) apsaugos juostų ir zonų, bei paviršiaus vandens telkinių apsaugos juostų ir zonų ir apribotos veiklos jose; atšaukti 2022 metų rugsėjo 2 dienos Aplinkos ministro įsakymą Nr. D1-293;
14. Parduoti ūkininkams ir žemės ūkio įmonėms įsiterpusią į jų valdas iki 10 ha dirbamą valstybinę žemę, nukreipiant bent pusę gautų pajamų investicijoms (dotacijoms) į gamybą ir valstybinių melioracijos įrenginių ir vidinių kelių tvarkymą;

III. Užtikrinti priemones, palaikančias žemės ūkio sektorių gyvybingumą:

15. Užtikrinti ūkinių gyvūnų infekcijų patekimo į šalį ir plitimo prevenciją bei imtis visų priemonių, kad atsakingos institucijos būtų pasirengusios suvaldyti Mėlynojo liežuvio, snukio ir nagų ligos, paukščių gripo, afrikinio kiaulių maro ir kitas epidemijas, taip pat kompensuoti realius ūkinių subjektų patirtus nuostolius galimų epidemijos protrūkių atveju;
 - 15.1. siekiant užtikrinti infekcijų patekimo ir plitimo prevenciją, stabdyti fizines patikras gyvulininkystės ūkiuose;

16. Sukurti efektyvų laukinės faunos (paukščių, plėšrūnų, elninių žvėrių) žemdirbiams daromos žalos kompensavimo mechanizmą. Aplinkos ministro prašome pakeisti Medžioklės Lietuvoje taisyklės ir nustatyti vilkų, kurių šeimų skaičius jau yra dvigubai didesnis nei nustatyta Vilko apsaugos plane, ir kurie daro reikšmingą žalą gyvulininkystės ūkiams, medžioklės sezono pradžią nuo rugpjūčio 15 d. (Latvijoje ir Estijoje šių plėšrūnų medžioklė prasideda liepos 15 d.);
17. Siekiant sustabdyti galvijininkystės, paukštininkystės, kiaulininkystės ir kituose sunkumų patiriančiuose (pvz. vaisių, daržovių) sektoriuose užauginamos produkcijos mažėjimą, iki 2023-2027 m. SP laikotarpio pabaigos būtina skirti pakankamą sumą dotacijų investicijoms į valdas su ne mažesniu kaip 50 proc. dotacijų intensyvumu;
18. Atsisakyti perteklinių, griežtesnių negu kitose ES šalyse, pieninių galvijų veislininkystės reikalavimų, ribojančių veislinių galvijų augintojų tikslus gerinti Lietuvos gyvūnų veisles, panaudojant vietinių veislių ir kitų šalių genetinį potencialą, kad nesumažėtų jų konkurencingumas;
19. LR Vyriausybės programos įgyvendinimo veiksmų plane numatyti ženklų finansavimą investicijoms į ūkių (pieno, paukštininkystės ir kitų) modernizavimą, ateinančių ketverių metų laikotarpyje tam skiriant ne mažiau nei 350 mln. Eur su ne mažesniu nei 50 proc. finansavimo intensyvumu, o jauniems ūkininkams – iki 75 proc.; supaprastinti investicinių projektų taisykles. Parengti tvarką, kuri užtikrintų sėkmingą projektų priežiūrą, koordinavimą, kuo spartesnį projektų įgyvendinimą ir institucijų veiksmų koordinavimą, sutrumpinant statybos projektų derinimo terminus iki 6 mėn.;
20. Gyvulininkystės sektoriuje sudaryti galimybę teikti mėsinių veislių gyvūnų produktyvumo tyrimų paslaugas tiesiogiai ūkininkų ūkiuose, užtikrinant trečiosios šalies kontrolę. Peržiūrėti ir tikslinti veislinių galvijų parodų organizavimo finansavimo tvarką, sudarant sąlygas organizuoti ne tik vieną, bet ir specializuotas parodas regionuose. Supaprastinti gyvulių kergimo apskaitą bei kergimo įvykio deklaravimą. Skatinti genetiškai vertingų galvijų naudojimą per grynaveislių gyvulių įsigijimo paramą. Atkurti sumažintas išmokas už mėsinius galvius bei ieškoti papildomų finansavimo šaltinių sektoriaus tvarumui užtikrinti. Atstatyti nuo 2023 m. pieno gamintojams nebemokamą Pereinamojo laikotarpio nacionalinę paramą, pakoregavus referencinius dydžius, atstatyti išmokas pieninių veislių buliukams;
21. Siekiant sąžiningo kainos pasiskirstymo pieno kainų grandinėje, koreguoti LR ūkio subjektų, perkančių-parduodančių žalią pieną ir prekiaujančių pieno gaminiais, nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymą taip, kad jis reguliuotų visas pieno gamybos grandis nuo pieno gamintojo, supirkėjo, perdirbėjo iki produktų pardavėjų; įstatyme kainų reguliavimas turi remtis ir pieno gamybos savikainos skaičiavimais;
22. Stiprinti kooperatyvų vaidmenį rinkoje ir vystyti kooperuotą žemės ūkį. Skirti didelį dėmesį kooperatiniam perdirbimui: augalininkystės srityje pripažintiems žemės ūkio kooperatyvams, siekiantiems perdirbti Lietuvoje užauginamas grūdines kultūras, skirti 150 mln. Eur su ne mažesniu kaip 50 proc. paramos intensyvumu; pripažintiems pieno sektoriaus žemės ūkio kooperatyvams skirti 40 mln. Eur su ne mažesniu kaip 50 proc. paramos intensyvumu; vaisių, daržovių bei uogų sektoriuose investicijoms į perdirbimą skirti 30 mln. Eur su atitinkamu intensyvumu;
23. Suformuoti tvirtą ir tvarią konsultavimo sistemą, kur mokslo, mokymo ir konsultavimo institucijos turėtų priskirtas funkcijas ir atsakomybes, kur rezultatų sklaida žemdirbiams būtų atliekama žinias ir informaciją pirmiausiai perduodant šalyje veikiančiai žemdirbių

konsultavimo sistemai ir jas efektyviai skleidžiant žemdirbiams. Tam reikia sukurti tokią žemdirbių konsultavimo sistemą, kur būtų skatinamas konsultavimo paslaugas teikiančių institucijų ir universitetų bendradarbiavimas, užtikrinant konsultavimo paslaugų prieinamumą žemdirbiams, kur žemdirbiai būtų konsultacijų ir paslaugų, atliepančių jo poreikius, užsakovas, o konsultavimo ir mokymo sistema padėtų spręsti ūkių efektyvumo ir konkurencingumo didinimo problematiką, ypač smulkiesiems, vidutiniams ir jaunesiems ūkininkams;

24. Kelių fondo finansavimo įstatyme numatyti maksimalias infrastruktūros mokesčio ribas, numatyti žemės ūkio produkcijai, pašarų pervežimui minimalaus e- tolling tarifo taikymą nepriklausomai nuo ūkinės veiklos subjekto nuosavybės formos, transportavimo paskirties (ar savo ūkio ribose, ar platesniu aspektu). Neplėsti mokamo kelių tinklo žemės ūkio veiklos subjektams (paliekant ES direktyvoje numatytus mokamus kelius apsiribojant tik transeuropinių kelių ir greitkelių apmokestinimu), derinti e-tolling įvedimą su gretimomis valstybėmis- Lenkija, Latvija, Estija. Išorės kaštų mokesčius numatyti nedubliuojant kitų mokesčių (atsisakyti CO2 apmokestinimo, kadangi šis mokestis jau numatytas kaip kuro akcizo dedamoji).
25. Numatyti kvapų gyvenamoje aplinkoje reguliavimą jungtinėje NVSC, AAD, AAA kompetencijoje, atsisakyti NVSC siekių monopolizuoti kvapų gyvenamoje aplinkoje kontrolę, parengti kvapų gyvenamoje aplinkoje matavimo metodologiją, kvapų mėginių paėmimo metodologiją, numatyti iki 8 kvapo vienetų leidžiamą oro taršą kaimo ir kaimiškų teritorijų gyvenvietėse. Miestuose palikti SAM įsakymuose numatytą 5 kvapo vienetų taršą. Atsisakyti SAM ir NVSC siūlomos prievolės apmokėti kvapų tyrimo ir modeliavimo išlaidas. Ūkinės veiklos vykdytojai moka nustatytus mokesčius ir tokios oro taršos kontrolės priemonės turi būti finansuojamos iš mokamų mokesčių;
26. Derybose su EK dėl Mercosur priemonių, numatyti kompensacijas jautriems sektoriams;
27. Diskusijose su EK numatyti, kad iš Ukrainos importuojamai į ES žemės ūkio produkcijai turi būti numatyta atitikti ES normatyvams (tiek naudojamoms augalų apsaugos ir kt. priemonėms, tiek gyvūnų laikymo sąlygų ar gyvūnų gerovės reikalavimams);

IV. Veiksmingai mažinti biurokratinę naštą:

28. Žemės ūkio, Aplinkos ir kitose ministerijose ir joms pavaldžiose institucijose iš esmės mažinti biurokratiją ir perteklinę kontrolę bei reguliavimą. Peržiūrėti Nacionalinės žemės tarnybos veiklą, grąžinant žemės ūkio paskirties žemės tvarkymo funkciją Žemės ūkio ministerijai; skubos tvarka atstatyti Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos skundų nagrinėjimo komisijose asocijuotų fizinių ir juridinių asmenų organizacijų atstovus;
29. Siekiant užtikrinti būtinų augalų apsaugos technologijų prieinamumą, nemažinti veikliųjų medžiagų asortimento, nesant alternatyvių sprendimų, atsisakyti nacionalinių Focus modeliavimo įvesties rodiklių ir atsisakyti kitų nepagrįstų augalų apsaugos produktų registravimo ir naudojimo (purškimų registravimo, terminų ir kt.) reikalavimų;
30. Saulės ir vėjo jėgainių statyba turi būti leidžiama tik nenašiose, ne didesniose, nei 28 našumo balų žemės ūkio paskirties žemėse; pakeisti APVA projektų dėl elektros (generuojamos iš saulės elektrinių ir biodujų jėgainių) kaupiklių įsigijimo ir projektų dėl elektromobilių ir elektromobilių įkrovimo stotelių įsigijimo taisyklės;
31. Visos žemdirbių organizacijos veikia pagal Asociacijų įstatymus, o viena privilegijuota organizacija – Žemės ūkio rūmai – veikia pagal atskirą įstatymą, todėl reikalaujame sukurti

vienodas sąlygas ir panaikinti realiai neveikiantį Rūmų įstatymą.

Raginame atsižvelgti į rezoliucijoje išdėstytus reikalavimus bei užtikrinti jų įgyvendinimą konkrečiais teisės aktais. Lietuvos žemdirbiai pasiruošę ir toliau reikšmingai prisidėti prie šalies BVP bei aprūpinti Lietuvos vartotojus sveiku ir kokybišku maistu – tačiau tam, kad Lietuvos žemės ūkis būtų konkurencingas, būtina palanki mokestinė ir įstatyminė aplinka.

Prašome pateikti atsakymus į rezoliucijoje išdėstytus klausimus artimiausiu laikotarpiu bei užtikrinti jų įgyvendinimą.

Rezoliucija priimta Lietuvos žemės ūkio tarybos narių atstovų suvažiavime,

įvykusiame

2025 m. balandžio mėn. 11 d.

Lietuvos žemės ūkio tarybos pirmininkas

Jonas Vilionis